

Déli szélben

Slobodan Novak

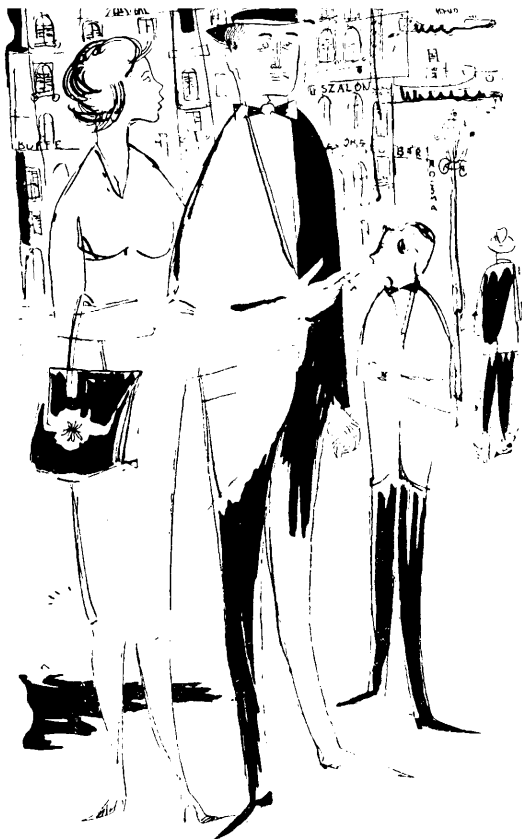
Operaelőadásokra hármásban szoktak járni. A mama és a kisleány zeneértő, az apa azonban azt sem tudja, mi van műsoron. Ő csak velük tart. Mert az apa — én vagyok. Mivel pedig esti kimenőre és operaelőadásra vagyunk felöltözve, a legnépesebb körúton megyünk. Drága azt mondja, hogy elegáns vagyok, én meg neki, hogy gyönyörű, a kisleány pedig azt állítja önmagáról, hogy édes. A mellettünk elhaladó nők megfordulnak a fiúcska után, s hangosan ámuldoznak: „Milyen szép ez a kisleány!” Tőlük hallotta tehát a gyerekek, hogy milyen. A bulvár egyébként fényárban úszik, az Operaház előtt égnék a premier-gömbömbömbök. Kellemes, langyos est. Déli szél fújdogál. Ha már az embernek csokornyakkendője és hasonlója van, akkor rendszerint egy kicsit késik. Általában így szokott lenni.

Most — nem tudom, miért — eszembe jut rég elhunyt, öreg édesanyám. Nem is sejtette, szegény, hogy egy nagyváros utcáin, elegánsan felöltözve, egy gyönyörű asszonnyal és egy édes kisleánnyal fogok operába járni (habár tudhatta, hogy csak nagyvárosnak van operaháza). Milyen kár,

hogy most nem láthat! Megengedném neki, egyebek közt, hogy egy kicsit gyönyörködjek bennem, s a kedvéért — azt hiszem — én is vidám volnék.

Nem baj. Tegyük föl, hogy ott valahol a sűrű sötétben, a külváros pisálkoló fényeinek túl, mégis él még ez a drága öregasszony. Persze, rám, a fiára gondol. Úgy érzi, hogy megfélemlített róla, ő soha még csak eszembe sem jut. Tulajdonképpen miért is gondolna az ember valakire, aki még nem halt meg?! Ő azért mégis rám gondol, noha már semmit sem tud rólam. Gondolatai egyszerűek, anyaiak. Ilyenek:

Milyen jó lenne, ha én, a fia váratlanul betoppannék, fölbukkannék egy utcasarok mögül, vagy a lépcsők alján, s fölkiáltanék hozzá kedves, meleg hangomon, szólítanám, és odarohannék úgy, ahogy csak én, anyuka rosszasa, tudok — jaj! csak ki ne törjem a nyakam szelességemben! —, milyen jó lenne, ha odafutnék s átölelném! Nem engedné meg, hogy vadul szorítsam. Rámszólna: „Eredj, te kis szeles!” — noha tudja, hogy hiába figyelmeztet, én továbbra is erősen ölelem, s hála istennek, hogy szorítottam, neki ez csak jólesik.

Miodrag Mihajlović szövegrajza

En azonban nem toppanok be hozzá, s ki tudja, hol vagyok, mit csinállok most, merre járnak gondolataim. Vajon gondolok-e öreg édesanyámra? Bizonyosan el is felejtettem már. Ez kétségtelen. Ki hitte volna, hogy ilyen hálátlan leszek, én, az egykor oly kedves, figyelmes gyermeke! De hátha igazságtalan hozzám ebben a pillanatban, talán téved, hátha éppen arra gondolok, hogyan juthatnék el minél előbb hozzá, ölelő karjába, csak hogy mindezt nem tudja bizonyosan.

De honnan is tudna rólam bármit is?!

Persze. Talán mégis nagyon igazságtalan. Hiszen neki tudnia kell, mit érek iránta, tudnia kell, mert ismer. Ő csak öreg és önző, elhagyatott anya, s most ok nélkül haragszik, mint minden oktondi édesanya; haragszik rám, jóllehet mindig olyan kedves és figyelmes voltam. Íme, milyen igazságtalan és megbízhatatlan lehet néha az

anyai szív! Hát szabad rossznéven vennie, ha egy ilyen jó fiú nem jön el hozzá, hogy megsimogassa, hisz nem is ér rá, annyi gonddal kell megküzdenie. Ő öreg, de én fiatal vagyok, nekem a jövőmre is gondolni kell... ah... minden úgy jó, ahogy én csinálom, hisz okos vagyok, többet tudok, mint ő, aki ostoba, vén liba. En, az ő eszes fia, jól tudom, mit hogyan kell csinálni, hogy az emberek megbecsüljenek. Éljek én csak úgy, ahogy tudok, és ahogy az isten előírja, meg ahogy ő tanította mindig. En tudom legjobban, mit és hogyan kell tennem. Csináljak, amit jónak látok... ah!

De legalább tudná, hol vagyok és hogyan élek!

Bevallom, édesanyám nem mond semmi különösöt. Egyszerűen beszél. Anyaián. Mindezt azonban itt, az esti fényárban úszó bulváron — amelyről még csak nem is álmodott — másminlyennek érzi az ember. Csak hogy ezt nem könnyű megmagyarázni, ebben biztos vagyok. Draga azonban észre sem veszi, hogy valamin gondolkodom, valami foglalkoztatja képzeletemet. Igazi, őszinte sóhaj szakad föl belőlem:

— Messze sodródtam. Igen, messze. Ki tudja, hol vagyok?

— Ah — mondja erre Draga —, hol vagyunk mi valóban? Üstben. Méhkasban.

Azt mondja MI, megint MI, mintha én nem magamról beszéltem volna.

— Miért üstben, anyuka? — kérdi az édes kisfiú. — Apuka üstben van?

— Az emberek, autók sokasága, minden úgy kavarog, forr itt a körúton, mint az üstben az étel — magyarázza feleségem a gyerekeknek. — Mint az üstben. Így szokták mondani.

Aztán szóltanul megyünk tovább, a gyerek sem kérdez többé semmit. Draga egyre azt figyel, ki milyen pillantásokkal nézi őt, én pedig haragszom megboldogult édesanyámra, mert nem ért meg, mert íme, szemrehányásokkal illet, biztosan szemrehányásokkal illetve, ahelyett, hogy büszke volna rám. Ha legalább ő büszkélkedne velem, tudnám, miért teszem mindezt. Dühös vagyok, mert operába megyünk, ez pedig borzasztó, s édesanyám még korholna is érte. Végül nem látok semmilyen különbséget és semmilyen összefüggést az üst meg a méhkas között. Ezt alighanem a kisfiú sem látja, s ezért nem is kér-

dezősködik tovább. Én azonban kissé ironikus leszek.

— Hm. Azt állítod, hogy így szokták mondani?! Jó. De miért: méhkasban?

— Miért méhkasban? Hát igen, azért, mert az egész város úgy zúg, mint a méhkas. Így szokták mondani, nem?

— Zúg, mint a méhkas, forr, mint az üst, fehér, mint a hó, sárga, mint a viasz, süket, mint az ágyú. Ostobaság! Egyszer már meg kellene mondani azt is, amit senki sem mer. Azt, amit nem mondanak meg.

— Mégpedig mit? — csodálkozik Draga.

— Ha már kényszerítesz, megmondom.

— Ejnye, nem köszöntél vissza Svirčičeknek. Mégpedig mit?

— Mégpedig azt: füttyölök rá.

— Kire? Svirčičekre?

— Á, dehogy! Füttyölök az úgynevezett beszélgetésekre. Érted?

— Nézd csak!

— Igenis. Mert akkor vagyok ember, ha hallgatok. Akkor vagyok én, ha nem szólok egy szót sem. Amikor hallgatok, az vagyok, ami vagyok. Érted?

— Hm — mondta Draga, mert alapszóiban véve megértett.

Ezért aztán szótlánul folytattuk utunkat az Operaház felé. Hallgatott Draga, hallgatott a kisfiú. Az egyik is, a másik is a maga módján. Én is a magamén.

Igen, az ember mindenható. Ő a természet ura. Forgalmuszabályozó a városban. Az ember teremtett hangzavart a természetben, a városban és otthonában. A hajó a kikötőben túrelmetlenül üvölt. Az autókürtök rárivallnak az ijedt járókelőkre. A mozdonyok „hej, Joe”-t kurjantanak, s értelmetlenül zakatolnak a síneken. A zajtól kábult és megsüketült ember mindig hiába beszél. Se nem sír igazán, se nem kacag. Minden hazugság. Ez a te méhkasod, kedvesem! Úgyszólván semmit sem tesznek az emberek bölcs megfontoltságból. Amit azonban bölcsen és megfontoltan cselekszenek, az hiábavaló. Egyébként pedig a természet ura is, akárcsak a többi úr, rágja a körmeit. Ez nyilvánvaló, kedvesem, mégis sokat beszél. Ha filozófus volnál, hallgatnál. Szépen mondja ezt valaki latinul a klasszikus gimnázium tanulóinak. És ez, tudom biztosan, így is van. Saját hasz-

nálatukra azonban visszájára fordítják ezt a mondást, s nem azt hangoztatják, hogy ostoba vagy, ha beszélsz, hanem: az ostoba jobban teszi, ha hallgat. Ó, ó, ó! Nem baj, nem baj. Még a gúnyolódást is szívesebben hallgatom, mint az emberek beszélgetését. Amikor beszélek, a tengeri kikötő, a vasútállomás meg az aszfalt hangzavarát hallom, s arra gondolok, hogy mindez értelmesebb a beszédnél. Mégis meg kell mondanom azt is: ennek az egész hangzavarnak nincs értelme. Íme, milyen értelmetlen a beszélgetés. És elmondhatom azt is: amikor nincs zaj, amikor nincs mit hallgatni, az ember egyszerűen — elalszik. Ha nem képes elaludni, akkor a csöndet füleli. Költő lesz belőle, bizony. És csak ha költő, a csöndben nem hallja belei korgását. Ha nagy — költőnek is nagy. Am ő is fülel a csöndben. Mert mindig fülelnie kell valamire. Beszélgetni, kilépni magunkból? Nevetséges. Mert vajon mit mondhat még az ember az embernek? Van-e értelme azzal előállni, hogy: „Beszéljünk egy kicsit!” vagy: „Megszólt a hajókürt, hallod?” Nincs értelme, persze. És mégis, az ember akkor is beszél, ha nincs mit mondania. Elmondja, hogy nincs értelme a beszélgetésnek, csak hogy beszélhesen, s hogy társától is ugyanezt hallja.

— Miért némultál el? — kérdi Draga váratlanul. — Valamiről csak beszélhetnél.

— Apu, mesélj valamit! — kérlel a kisfiú.

— Milyen nevetségesek egyes emberek! Van, például, aki saját magával beszélget még az utcán is — folytatom gondolataimat hangosan, mert kezd a zaj zavarni. — Ha nem tudja, mit kezdjen magával, vitába száll az istennel, vizsgálgatja lelkiismeretét, könyveket olvas, amelyeket ugyanolyan fecsegők írtak, operát hallgat... általában ott keresi az értelmet, ahol nincs: a beszélgetésben, és éppen akkor, amikor nincs mit mondania.

— Mit akarsz ezzel mondani? — kérdi Draga, mintha kétség merült volna föl benne, hogy nem képes megérteni egyszerű dolgokat. S amikor a kisfiú meg akarta kérdezni, hogy milyenek azok az emberek akik önmagukban beszélgetnek, Draga, nem bírván türtőztetni kíváncsiságát, a szavába vágott:

— Mit akarsz ezzel? ...

— Semmit sem akarok, éppen semmit. Azt teszem, amit mások is... Még az óhajaim is ugyanolyanok, mint másoké. És nem teszek olyasmit, amit mások sem tesznek.

— Vajon?! — gúnyolódik Draga.

— Jogom van azonban megállapítani, hogy mindennek nincs semmi értelme.

— Kérlek, ne emeld föl a hangodat!

— Igen. Így szokták mondani: ne emeld föl a hangodat. És jogom van megmondani, hogy fütyülök a mindent értelmetlenségnek minősítő beszélgetésekre. Mit adnak ma az operában?

— A *Lammermoori Luciát*. Csillapodj le, kérlek! Már csöngetnek...

— Szóval, a *Lammermoori Lucia*? Istenem, ám legyen! Csöngetést hallottál?

A jegypénztárosnőkről nyugodt lelkiismerettel megállapíthatjuk, hogy semmibe sem veszik a közönséget. Keresztülnéznek az embereken, mint mindazok, akiknek mi nem kellünk, de akik nekünk kellene. Tekintetük szürke, vizenyős, úgy néznek, mint a főtt hal. Olyan tántorithatatlanul állnak a lábukon, mintha ez a végtagjuk nem volna emberi. Minderről azonban A. I. Gercen már elmélkedett egykor.

Ami pedig a többit illeti, mi itt, a páholyokban, a földszintről nézve, alighanem valóban olyanoknak látszunk, mint a méhek a lépsejteken.

— Mintha méhkasban volnánk, ugye, Draga?

— Gúnyolódsz? Igen, mintha méhkasban volnánk.

Draga nyilván megsértődött. Pedig kevés ember tudja, milyen állapotok uralkodnak egy méhkasban. Én nem láttam lépet. Ki látott? Senki. Ime, a páholyok lépre hasonlítanak. Mi méhkasban vagyunk. Most ki fogják nyitni a méhkas bejáratát, beömlenek a napsugarak, és zümmögni kezdenek a szorgalmas méhecskék.

— Nézd, apu, milyen óriási tamburák!

— Azok herék. Nagybögők. Ki tudja, micsodák.

Most sok kis dolgos méh zümmögni, zúgni kezd. Méhkas, n'est pas? Lammermoori méhkas! Mozdonyok, autótülkök, szirénák és minden közönséges szóáradat helyett, ime, már ott lépked, határozottan és szaporán, egy vörös bariton, meg, mint a léghu-

zat, az aranyszínű ajtótól az imbolygó lágú gyertyatartó felé, torkaszakadtából nyöszörög: „Bosszúvagy! Ez az ősi vad érzés. Úgy emészt, akár a máglya”, közben a bosszúvagy egyáltalán nem emészti, mert az imént még a hasát fogta, mintha emésztési zavarokra akarna panaszkodni, vagy arra, milyen keserű és sótlan egy baritonista kenyere. Ez minden. Miközben azonban ott remeg a bosszúvagytól, s ordítja, hogy vad érzés emészti, a kövér dobok riadót mennydörögnek, fiamat pedig logikus gondolatársítások rohanják meg:

— Az ágyúgolyóba, ugye, apu, sok karbidot és mindenféle szemetet tesznek, elsütik, és bum! — a golyó letepi az ellenség lábát, ugye, apu?

Jaj, menjünk tovább! Mikor szabadul már meg az az alak attól az ősi vad érzéstől? A mi páholyunkba talán már nem engednek be senkit?! Hát persze. mennyi értelmetlenség! Draga százszor mesélte a kisfiúnak, hogy apuka meg anyuka erdőben jártak, aztán valami puskahistóriákat meg mindenféle szomorú történeteket emlegetett. Nem is csoda, ha a gyerek mindent összekever, s azt kérdi tőlem, hogy vajon a háború nagy-nagy erdő-e? Akkora-e mint az, amelyben a mókuszól a madárnak, a madár a vadásznak, a vadász pedig lekapja a puskáját... Még annál is nagyobb? Igazán nagyobb? Hát persze, ha sok vadásznak van! Nagy és sötét. És a vadászok puskával járnak, mennek, mennek, lassan, lassan, aztán egyszer csak... Mi, apuka? Mi egyszer csak? Egyszer csak jön, ugye az erdőőr, jön az erdőőr, levágja az erdőt, és nincs többé háború. Hm. És a vadászok hazamennek, mert nincs többé háború. Kár, ugye? Hát igen, de ezen már nem változtathatunk, édesem.

És most hogy magyarázza meg az ember, hogy nem kell kívánni a háborút? Hagyjuk ezt, fiacskám!

Tulajdonképpen pedig min is csodálkozna a világ, ha nem a gyerekeken? A felnőttek és a gyermekek közt fölmerülő félreértések szükségszerűek. Ha nem volna ez az ámulat, a világ öregedne. Az ámulat fiatalítja a világot. Csak mi ámuldozunk, akik öregsünk. Mert öregsünk. És csak mi öregsünk. A világ nem. Ez színtiszta igazság.

Akad persze néhány balga is, földtekénken semmi sem hiányozhat. Fő-

lösleges volna azonban nagy vonalakban tárgyalni erről. Az emberek ugyanis mindent tudnak, amire szükségük van. Egyesek persze sokkal többet is tudnak, és csak félreértéseket okoznak. Ezek dőrök, mert kisebbségben vannak.

Bocsánat egy pillanatra. Míg tart a szünet, mondanom kell valamit Dragának:

— Kérlek, Dragám, még csak ne is emlegesd többé ezt az undorító Chat noirt! Minden búzlik tőle, angyalom. Szagold meg, szívem, ezt a nézőteret! Minden ragadós, édeskés és büdös. Én enyv- és izzadságszagot érzek. És te, Draga? Mindezek a fekete macskák meg ringyófajzatok, ezek mind nyálasak, undorítók, düledt szeműek, lornyonosok meg conjunctionisesek, értsd meg, könyörgök! Chat noir! Közönséges babona ez a fekete macska, én mondom!

— Apu, a Spreizerné fekete macskájának nagy sérve van, mesélte Nyonyó.

— Csönd, legények, most jön a nagy pár!

— Végy Chat noirt, lépdél a nagy pár.

— Meg sem említettem ma este a parfümöt. Mit ágálsz? Csitt, legények!

A páholyok sötét üregéből kísértetek bámulnak. Meg-megcsillannak a szemüvegek, és kivillan egyik-másik szempár fehérje. Beteg hegedük nyikorodnak, trombiták harsannak, cintányérok, cintányérok...

Kint pedig, istenem, kellemes déli szél fúj! Szilajodik. Egyetlen idegszállammal érzem, hogy künn élvezetes déli szél süvölt, szaguldozik az épület körül.

Elnézem néha a bárkákat a kikötőben. Az emberek is ugyanígy — ki-ki a saját karikáján — oda vannak kötve a parthoz. Ott, ahol a bárka orra a tengerrel érintkezik, ahol hajózás közben a vizet szántja, azon a vonalon van a gondolatuk és arcélük. A hajóknak.

A part mentén olykor erős déli szél vágat. Ilyenkor sétálok legszívesebben a kikötőben, mert nem találkozom emberekkel. Ekkor elbeszélgethetek a hajókkal, a komolyakkal. Gyűlölhetem a tompa orrokat és azokat a bárkákat, amelyek unalmukban alusznak. Csodálkozhatom a naivakon, és megvetethetem a csodálkozókat. Mert úgy sorakoznak egymás mellett, mint az emberek. Csakhogy déli szélben ez nem

éppen fontos teendő, és soha nem is csinálom. Inkább sétálok. Úgy, mintha nem volnék a magam karikáján a parthoz kötve. Ha mindig erős déli szél fújna, állandóan azt hihetném, hogy nem vagyok parthoz kötött ember. Van ugyan egy kis karikám, de az a zsebben nyugszik, a kulcsokat tartom rajta. Csörögnek a kulcsok, csörög a kis karika, én pedig csak halkan füttyörészek, s füttyörész a déli szél is a bárkakötelek körül, a vaskarikák csörömpölnek a kövön, s nem engedik a hajókat.

Amikor a déli szél olyan erős, hogy azt mondhatjuk: szörnyű szél fúj, akkor úgy kell járnom, mintha hegynek mennék. Mert leginkább szél ellen megyek, ha bírok. És költői gondolatokat forgatok a fejemben. A filmhős, amikor szélnek feszíti mellét, leggyakrabban kétségbe van esve. Sőt a kezdetben azt sem lehet tudni, nem zuhan-e valamilyen szakadékba. Az én hajam mindig egyforma a tragikus hős hajával. Ingem gallérja is. Habár minden hasonló, s noha a déli szél ihletőnek tetszik, semmi, de semmi nem fog el. Nem. Még különös gondolataim sem támadnak. Semmi. Csupán kissé meg vagyok hatva. Ha azonban arra vetődik egy boldog pár, akkor azt mondom — a déli szélben nem hallani a félhangon ejtett szót —, azt mondom: „Mi a fene!” Azon álmélkodom, hogy van kedvük köszálni ilyen szélben, amikor bizonyosan eszük ágában sincs azt hinni, hogy nincsenek lekötve stb. (lásd az előző bekezdést!), hanem éppen ellenkezőleg.

Mármost, ha őszinték akarunk lenni, én nem vagyok különösebben lekötve. Alighanem mások sincsenek. Egyszerűen úgy áll a dolog, hogy az ember saját magát csomózta össze. Csomót csinált önmagából. Összecsavarodott, mint egy bolond kígyó vagy sárkány egy ódon címeren. Ha az ember nekifeszül, a csomó összeszorul; ha elernyeszti magát, nincs ereje kibogozódni. Ezért legjobb beburkolózni a kabátba és közbömbösen mosolyogni, úgy tenni, mintha természetes rugalmassággal volnánk megáldva. Igen, mindenképpen ez a legjobb.

Mindezeket a gondolatokat a déli szél fakasztja anélkül, hogy az ember gondolkodna. Az ember nem gondolkodik, mégis eszébe ötlük ez is, az is.

Amikor, például, agyamba villan — a kulcscsörgéssel kapcsolatban —, hogy

örülten szeretem otthonomat, akkor kész vagyok, akkor filmhőssé válok. Mert ez, íme, mégis egy karika. Könnyű volt nekik valamennyiüknek mindent otthagyni! Róluk regényeket és novellákat írnak. Ők ezt a mindent talán nem szerették különösen, vagy szerfölött erősek voltak. Az után mentek, amit legjobban szeretnek. Egy francia azt mondta, hogy abban élvez legjobban, ha figyeli az idő múlását, nézi a kikeletet, a naplementét és a többi hasonló természeti jelenséget a Szajna partján, egy nagy festőművészről pedig azt állítja a róla szóló regény, hogy legjobban szeret festeni, és azért. A Szajna-partiról nem hiszem el, hogy szerette azt, amit elhagyott, mégpedig azért nem hiszem, mert felesége és gyermekei mellett megemlítette személygépkocsiját is. Azt mondja, otthagya kocsját, hogy nézhesse, hogyan múlik az idő és jár a nap. Festőművész, igen. Talán becsületesen és odaadóan szeretett, de nyilván olyan erős volt, mint egy óriás, és széttörte a karikát. Festményeivel megváltoztatta magát, igazolta az áldozatot az emberiség előtt. Képletesen szólva: mihelyt ellökte magát a parttól — az anagoltól, persze —, fölágaskodott benne a zseni.

Nekem megvan a meleg fészke. És szeretem. És nem vagyok erős. Pedig föl-fölágaskodna bennem a vágy a magányra. Otthonom legmelegebb sarkában van egy képlenyomatom is. Az eredetijét éppen az az óriás alkotta, aki elszökött otthonától. Címe: *Nap a vázában*. Napraforgókat ábrázol. Amikor előtte ülök és nézem, az jut eszembe, hogy az embernek naprafogó módjára kellene élnie, ha mindjárt vázában is. Némán kellene követni tulajdon csillagát. Mint a festőművész tette. Talán önarc képe ez neki? Ki tudja azonban, hogy mit gondolt?! Talán arra való, hogy meleg hajlékban nyugtalanítson.

Mindezért tehát jobb a déli szélben sétálni, mint nyugodtan ülni a meleg fészkekben. Jobb ott bolyongani a parton, mint illedelmesen nézni ebből a dohos páholyból.

Szerencsémre, ott lent, a színpadon — úgy látom —, nemsokára mindennek vége. Lucia elénekelté nagy kadenciáját, s már viszik a temetőbe, ott várja — kezében kétélű karddal — az a nyomorult tenorista, aki még az este szen-

védélyesen ölelte és skandálta: „Isten lát és hall is téged. Esküdj vélem az ő szent nevére!” A szegény tenoristát az előbb még sötét sejtelmek marcangolták. Míg csókolgatta az angyali teremtetést, többször is megpróbált beleköpni Lucia csipkés gallérijába, de nem tudott a boldogtalan, nem tudott; hangjában továbbra is ott rezgett a fájdalom és sebzett csengő: „... az ő szent nevére”. S csak amikor végül sikerült a padlóra, Lucia szűzi válla mögé köpnie, megkönnyebbülten és lírai szárnyalással fejezte be szomorú dalát: „... légy hát a feleségem!” Most pedig, íme, ősei sírboltja előtt áll, tele lelki fájdalommal, és kénytelen lesz — alighanem hosszadalmas hadonászások és fölajdulások közepette — törést beledöfni saját, következetes szívébe, és ami még ennél is rosszabb, úgy, szívenszúrva, még teli torokból énekelni a megrázó búcsúriát.

Am az a legfontosabb, hogy a dolgok tisztázódnak és a befejezés felé haladnak. Itt-ott még reszelősen megrezdül egy-egy száraz húr, s ez mindjobban fokozza bennem a reményt, hogy nemsokára kiléphetek a déli szélbe.

Ó, ha a szélnek vetve mellemet olyan szabad lehetnék, mint ő, nem néznék a lehorgonyzott hajókra, hanem azt mondanám magamnak: „Semmit sem szeretek az emberekkel elkezdeni. Szakállas, magányos és szomorú akarok lenni. Nem akarok beszélgetni. Azt akarom, hogy senki se törődjön velem, mindig búsulhassak valamiért, és úgyszólván semmit se kívánjak. És legyen egyedül! Teljesen”. Azt mondanám, ha Ő volnék, erős, óriás, zseni. Amit mondok, meg is tenném, bizisten.

Úgy kell azonban járnom, mintha hegynek mennék. S azt kívánom mondani: szörnyű ez a déli szél. Szeretem ugyan otthonomat, mintha óriás volnék, de kabátba burkolózva és mosolyogva kell mennem. Hóvirág a vázában. Így fogok elhervadni. A déli szél fakasztja ezeket a gondolatokat, persze. Ez tehát az a bizonyos karika! Ha nekifeszülnek, a csomó összeszorulna. Nincs erőm szétszakítani. Ezért a kikötőben horgonyzó hajókban néha fivéreimet látom. És legjobban azokat a kerekorrúakat szeretem, meg azokat, amelyek unalmukban alszanak.

— Ébredj föl végre! Megyünk haza — rezzent föl Dragám hangja.

A fene egye meg ezeket a színházi székeket! Beleakadtam egy szögbe! Draga, egy átkozott szögbe, a mennykő csapjon bele! Elszakítottam az új nadrágomat. Mit csináljak?

— Gyere csak! — biztat a feleségem. — Majd magadra öltöd a kabá-

tot, az eltakarja a szakadást. Más nem tehetünk.

— Valóban, nem tehetünk mást, Draga.

— Nem tehetünk mást — mondja a kisfiú is. — Semmit sem tehetünk.

Korom Tibor fordítása

